

დასკვნითი ტური

XI-XII კლასი

ამოცანა 1

5 ქულა

ვთქვათ a, b და c დადებითი ნამდვილი რიცხვებისთვის სრულდება $a + b + c \geq abc$ უტოლობა. დაამტკიცეთ, რომ $a^2 + b^2 + c^2 \geq abc\sqrt{3}$

ამოხსნა

შევნიშნოთ, რომ

$$3(a^2 + b^2 + c^2) = a^2 + b^2 + c^2 + 2(a^2 + b^2 + c^2) = a^2 + b^2 + c^2 + ((a^2 + b^2) + (b^2 + c^2) + (a^2 + c^2)) \geq a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ac = (a + b + c)^2,$$

ამიტომ თუ გავითვალისწინებთ პირობას $a + b + c \geq abc$, გვექნება:

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}(a + b + c)^2 \geq \frac{1}{3}(abc)^2. \quad (1)$$

გვაქვს:

$$a + b + c + \sqrt[3]{abc} \geq 2\sqrt{ab} + 2\sqrt{c\sqrt[3]{abc}} \geq 4\sqrt{\sqrt{ab}\sqrt{c\sqrt[3]{abc}}} = 4\sqrt[3]{abc} \Leftrightarrow a + b + c \geq 3\sqrt[3]{abc}.$$

მიღებული უტოლობის გამოყენებით გვექნება

$$a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{1}{3}(a + b + c)^2 \geq 3\sqrt[3]{(abc)^2} \Rightarrow (a^2 + b^2 + c^2)^3 \geq 27(abc)^2. \quad (2)$$

მაშინ (1), (2)-ს გამოყენებით გვექნება

$$(a^2 + b^2 + c^2)^3 (a^2 + b^2 + c^2) \geq 27(abc)^2 \cdot \frac{1}{3}(abc)^2 = 9(abc)^4 \Rightarrow a^2 + b^2 + c^2 \geq abc\sqrt{3}.$$

დამტკიცება დასრულებულია.

ამოცანა 2

5 ქულა

ვთქვათ ABC სამკუთხედში $\angle C = 90^\circ$ და $AC > BC$. AC დიამეტრის მქონე Γ წრეწირზე აღებულია M წერტილი ისე, რომ M და B წერტილები მდებარეობენ AC წრფის ერთი და იგივე მხარეს და $CM = CB$. AC მონაკვეთზე აღებულია N წერტილი ისე, რომ $AM = AN$. ვთქვათ Γ წრეწირი BN მონაკვეთს კვეთს K წერტილში. იპოვეთ $BK : KN$.

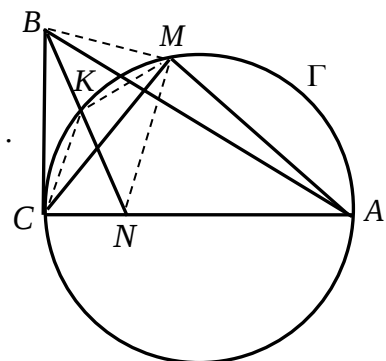
ამოხსნა

$$\text{ვთქვათ } \angle MAN = \alpha, \text{ მაშინ } \angle BCM = \frac{\angle KCM}{2} = \angle MAN = \alpha.$$

$$\text{ამიტომ } \angle NMA = \angle MNA = \angle CBM = \angle CMB = \frac{180^\circ - \alpha}{2} = 90^\circ - \frac{\alpha}{2}.$$

$$\begin{aligned} \text{გვაქვს } \angle BMN &= \angle BMC + \angle CMN = \angle BMC + \angle CMA - \angle NMA = \\ &= 90^\circ - \frac{\alpha}{2} + 90^\circ - (90^\circ - \frac{\alpha}{2}) = 90^\circ. \end{aligned}$$

ამრიგად BN არის $CBMN$

დასკვნითი ტური

XI-XII კლასი

ოთხკუთხედზე შემოხაზული წრეწირის დიამეტრი.

დამატებით თუ გავითვალისწინებთ, რომ

$\angle CKM = 180^\circ - \angle MAN = 180^\circ - \alpha = 2\angle CBM$ და K მდებარეობს BN დიამეტრზე, მაშინ K იქნება $CBMN$ ოთხკუთხედზე შემოხაზული წრეწირის ცენტრი, ამიტომ $BK : KN = 1:1$

პასუხი: $BK : KN = 1:1$

ამოცანა 3

5 ქულა

მართკუთხა საკოორდინატო სისტემაზე მოცემულია ისეთი $A_1A_2A_3...A_nA_1$ შეკრული ტეხილი, რომ ყოველი $A_i (i=1, 2, ..., n; n \geq 3)$ წერტილის კოორდინატები რაციონალური რიცხვებია და ტეხილის ყველა მდგენს ერთი და იგივე სიგრძე აქვს, ანუ, $A_1A_2 = A_2A_3 = ... = A_{n-1}A_n = A_nA_1$. დამტკიცეთ, რომ n ლუწი რიცხვია.

ამოხსნა

ვთქვათ $A_1, A_2, ..., A_n$ წერტილების კოორდინატებია შესაბამისად $(x_1; y_1), (x_2; y_2), ..., (x_n; y_n)$.

ვთქვათ $a_i = x_{i+1} - x_i, b_i = y_{i+1} - y_i, i = 1, 2, ..., n$; , სადაც $x_{n+1} = x_1, y_{n+1} = y_1$. ვინაიდან a_i, b_i

$(i = 1, 2, ..., n)$ რიცხვები რაციონალური რიცხვებია, შეგვიძლია თითოეული მათგანი გავამრავლოთ ისეთ ერთი და იგივე მთელ რიცხვზე, რომ ყველა მათგანი გახდეს მთელი და მათი უდიდესი საერთო გამყოფი იყოს 1, ამიტომ ვიგულისხმობთ, რომ a_i, b_i

$(i = 1, 2, ..., n)$ რიცხვები მთელი რიცხვებია და უსგ $(|a_1|, |a_2|, ..., |a_n|, |b_1|, |b_2|, ..., |b_n|) = 1$. ამასთან სრულდება ტოლობები: $a_1 + a_2 + ... + a_n = b_1 + b_2 + ... + b_n = 0$ და $a_1^2 + b_1^2 = ... = a_n^2 + b_n^2 = c$, სადაც c რაღაც ნატურალური რიცხვია.

დავუშვათ c არის კენტი. მაშინ ყოველი i -თვის a_i, b_i რიცხვებიდან ზუსტად ერთი მათგანი იქნება კენტი, ამიტომ ვინაიდან a_i, b_i რიცხვების მთლიანი რაოდენობა არის $2n$, ვიღებთ, რომ მათ შორის არის ზუსტად n ცალი კენტი რიცხვი. მეორე მხრივ $0 = a_1 + a_2 + ... + a_n + b_1 + b_2 + ... + b_n \equiv n \pmod{2}$, ე. ი. n ლუწია.

დავუშვათ c არის ლუწი. მაშინ ყოველი i -თვის გვაქვს $a_i \equiv b_i \pmod{2}$. თუ რომელიმე i -თვის a_i, b_i რიცხვები კენტია, მაშინ $c = a_i^2 + b_i^2 \equiv 1 + 1 \equiv 2 \pmod{4}$. თუ რომელიმე i -თვის a_i, b_i რიცხვები ლუწია, მაშინ $c = a_i^2 + b_i^2 \equiv 0 + 0 \equiv 0 \pmod{4}$. განხილული ორი შემთხვევა შეუძლებელია ერთდროულად შესრულდეს c -თვის, ამიტომ ან ყველა $a_i, b_i (i = 1, 2, ..., n)$ ლუწია, ან ყველა კენტია. ვინაიდან უსგ $(|a_1|, |a_2|, ..., |a_n|, |b_1|, |b_2|, ..., |b_n|) = 1$, ამიტომ შეუძლებელია ყველა $a_i, b_i (i = 1, 2, ..., n)$ იყოს ლუწი. ამრიგად გვაქვს $0 = a_1 + a_2 + ... + a_n \equiv n \pmod{2}$, ე. ი. n კვლავ ლუწია. დამტკიცება დასრულებულია.

დასკვნითი ტური

XI-XII კლასი

ამოცანა 4

5 ქულა

ვთქვათ, მოცემულია სიმრავლე $A = \{1, 2, 3, \dots, 2n-1\}$, სადაც n ნატურალური რიცხვია და $n \geq 2$. A სიმრავლიდან ამოგდებულია არანაკლებ $n-1$ ელემენტი შემდეგი წესით:

ა) თუ ამოგდებულია $a \in A$ ელემენტი და $2a \in A$, მაშინ ასევე უნდა ამოვადოთ ელემენტი $2a$;

ბ) თუ ამოგდებულია a და b ($a \neq b$) ელემენტები A სიმრავლიდან და $a+b \in A$, მაშინ ასევე უნდა ამოვადოთ ელემენტი $a+b$;

იპოვეთ ამ წესით რიცხვების ამოგდების შემდეგ A სიმრავლეში დარჩენილი რიცხვების ჯამის მაქსიმალური შესაძლო მნიშვნელობა.

ამოხსნა

ვთქვათ A სიმრავლიდან ამოგდებულია რიცხვები $b_1, b_2, \dots, b_k$, ($k \geq n-1$). ამასთან ვიგულისხმობთ, რომ

$$1 \leq b_1 < b_2 < \dots < b_k \leq 2n-1.$$

ვაჩვენოთ, რომ $b_i + b_{k-i+1} \geq 2n$, ($i = 1, 2, \dots, k$). მართლაც, თუ დავუშვებთ, რომ რომელიმე i -თვის $b_i + b_{k-i+1} \leq 2n-1$, მაშინ ამოგდებულ რიცხვებს შორისაა $b_i + b_1, \dots, b_i + b_{k-i}, b_i + b_{k-i+1}$ რიცხვები, ხოლო შეფასებიდან $b_i + b_1 < \dots < b_i + b_{k-i} < b_i + b_{k-i+1}$ ჩანს, რომ ამოგდებულია b_i -ზე დიდი $k-i+1$ ცალი რიცხვი, ეს კი ეწინააღმდეგება იმას, რომ ამოგდებული უნდა იყოს b_i -ზე დიდი $b_{i+1}, b_{i+2}, \dots, b_k$ რიცხვები, რომელთა რაოდენობაა $k-i$. ამრიგად $b_i + b_{k-i+1} \geq 2n$, სადაც $i = 1, 2, \dots, k$.

ვთქვათ A სიმრავლიდან ამოგდებული რიცხვების ჯამია S . მაშინ გვაქვს შეფასება

$$2S = (b_1 + b_k) + (b_2 + b_{k-1}) + \dots + (b_k + b_1) \geq 2n + 2n + \dots + 2n = 2kn \geq 2n(n-1).$$

ამრიგად, $S \geq n(n-1)$. მაშინ A სიმრავლეში დარჩენილი რიცხვების ჯამისთვის გვექნება შეფასება:

$$(1+2+3+\dots+2n-1) - S = n(2n-1) - S \leq n(2n-1) - n(n-1) = n^2.$$

ამრიგად A სიმრავლეში დარჩენილი რიცხვების ჯამის მნიშვნელობა არ აღემატება n^2 -ს. ვაჩვენოთ, რომ n^2 რეალიზებადია. მართლაც, თუ A სიმრავლიდან ამოვადებთ რიცხვებს $2, 4, 6, \dots, 2n-2$, მაშინ რიცხვების ამოგდების ორივე წესი დაცულია და A სიმრავლეში დარჩენილი რიცხვების ჯამი იქნება

$$(1+2+3+\dots+2n-1) - (2+4+\dots+2n-2) = n(2n-1) - n(n-1) = n^2.$$

პასუხი: A სიმრავლეში დარჩენილი რიცხვების ჯამის მაქსიმალური შესაძლო მნიშვნელობა არის n^2 .

ამოცანა 5

ვთქვათ O არის ABC სამკუთხედში ჩახაზული წრეწირის ცენტრი, ხოლო M, N და Q წერტილები არის ჩახაზული წრეწირის შესაბამისად BC, AC და AB გვერდებთან შეხების წერტილები, K არის MN მონაკვეთის შუაწერტილი, ხოლო P არის O წერტილიდან AM მონაკვეთზე დაშვებული მართობის ფუძე. T წერტილი არის KP წრფისა და AC წრფის გადაკვეთის წერტილი. დამტკიცეთ, რომ MT და QN წრფეები პარალელურია.

ამოხსნა

ვთქვათ QN მონაკვეთი AO და AM მონაკვეთებს კვეთს შესაბამისად R და S წერტილებში, ხოლო AM მონაკვეთის წრეწირთან მეორე გადაკვეთის წერტილია L . ცხადია, რომ MLN სამკუთხედში PK შუამონაკვეთია, ამიტომ $PK \parallel LN$. ვინაიდან $\angle ARS = \angle APO = 90^\circ$, ამიტომ $\triangle ARS$ მსგავსია $\triangle APO$ -ის, შესაბამისად გვექნება

$$\frac{AR}{AP} = \frac{AS}{AO} \Rightarrow AS \cdot AP = AR \cdot AO. \text{ მეორე მხრივ } AR \cdot AO = AN^2 = AL \cdot AM. \text{ ამრიგად,}$$

$$AS \cdot AP = AL \cdot AM \Rightarrow \frac{AS}{AM} = \frac{AL}{AP}.$$

ასევე, შევნიშნოთ, რომ ვინაიდან $PT \parallel LN$, ამიტომ $\triangle ALN$ მსგავსია $\triangle APT$ -ის, შესაბამისად გვექნება $\frac{AL}{AP} = \frac{AN}{AT}$, ეს კი წინა პროპორციასთან ერთად გვაძლევს $\frac{AS}{AM} = \frac{AN}{AT}$, საიდანაც

გამომდინარეობს, რომ $SN \parallel MT \Leftrightarrow QN \parallel MT$. დამტკიცება დასრულებულია.

